

Wetenschap&Onderzoek

Alternatief sportaanbod tijdens de coronacrisis

Wat hebben sportverenigingen gedaan om leden en niet-leden tijdens de coronacrisis in beweging te houden?

In maart 2020 moesten sportverenigingen vanwege de coronacrisis hun deuren sluiten. Vanaf juni 2020 zijn sportverenigingen wisselend open geweest en werden zij gevraagd om hun accommodatie en activiteiten open te stellen voor niet-leden. Inmiddels zijn de coronamaatregelen voor de sport opgeheven en mag iedereen weer binnen en buiten sporten. Het Mulier Instituut onderzocht wat sportverenigingen hebben gedaan om leden en niet-leden tijdens de coronacrisis in beweging te houden. Dit zijn de belangrijkste resultaten.

DOOR LINDA OOMS (ONDERZOEKER MULIER INSTITUUT)

Door de coronacrisis is er toenemende aandacht voor een gezonde en actieve leefstijl, mede omdat regelmatig sporten en bewegen beschermt tegen de ernstige gevolgen van het coronavirus. Tegelijkertijd heeft de coronacrisis ervoor gezorgd dat Nederlanders minder sporten en bewegen. Dat is een probleem want mensen die minder sporten en bewegen hebben een grotere kans op het krijgen van allerlei chronische ziekten en aandoeningen.

Alternatief aanbod voor verenigingsleden met wisselend succes

Door de wisselende coronamaatregelen, zoals de sluiting van binnensportaccommodaties, het verbod op groepstrainingen en de anderhalvemeterregel, moesten sportverenigingen creatief zijn om hun leden bij de vereniging betrokken te houden. De helft van de sportverenigingen heeft tijdens de coronacrisis alternatief aanbod voor leden georganiseerd zoals digitale clubactiviteiten en sportactiviteiten op een andere (buiten)sportaccommodatie. De andere helft heeft dit niet gedaan (zie figuur 1). Belangrijke redenen hiervoor waren dat er geen interesse was vanuit leden om andere (sport)activiteiten te doen, het niet mogelijk was om iets te organiseren onder de geldende coronamaatregelen en er een gebrek was aan vrijwilligers om andere (sport)activiteiten te organiseren. Verder is een aantal sportverenigingen specifiek gericht op jeugd. Na de (volledige) lockdowns konden zij voor deze doelgroep de reguliere trainingen redelijk snel weer opstarten.

Het alternatieve aanbod had enkele voordelen voor sportverenigingen. Leden vonden het fijn om samen weer iets te kunnen doen, wat het verenigingsgevoel versterkte. Samenwerkingsverbanden met de gemeente en ander sportverenigingen, die bijvoorbeeld hun accommo-

datie beschikbaar stelden, zijn versterkt. Maar er waren ook belemmeringen. Vaak was de opkomst voor alternatieve activiteiten laag, omdat mensen bang waren voor besmetting met het coronavirus of niet graag online of buiten wilden sporten. Daarnaast was het lastig om geschikte alternatieven te vinden voor sommige sporten. Hierdoor nam de motivatie om mee te doen gedurende de coronaperiode af:

“Het is gewoon niet hetzelfde. Het is iets, maar niet waarvoor je lid bent.”
(Voetbalvereniging)

Ongeveer een derde van de sportverenigingen is van plan om het alternatieve

aanbod na de coronacrisis voort te zetten. Een uitzondering hierop vormen de digitale trainingen omdat leden toch de voorkeur geven aan het fysiek samen zijn.

Minder aandacht voor niet-leden

De overheid vroeg sportverenigingen om hun activiteiten en accommodatie ook open te stellen voor niet-leden. Een vijfde van de sportverenigingen heeft hier gehoor aan gegeven. Niet-leden konden bijvoorbeeld deelnemen aan het reguliere aanbod of het aangepaste aanbod (bv. online lessen, buitenactiviteiten). Verder waren er proeflessen, clinics en mochten leden vrienden, vriendinnen en familieleden, met inachtne-

ming van de geldende coronamaatregelen, meenemen. Sommige sportverenigingen hebben hun accommodatie opengesteld voor andere sportverenigingen of mensen konden vrij sporten wanneer er geen reguliere trainingen waren.

Voor sommige sportverenigingen was dit een succes. Zij hadden genoeg deelnemers en kregen enkele nieuwe leden. Ook leverde dit soms een betere samenwerking op met scholen en andere sportverenigingen:

“Het werd heel erg gewaardeerd door buurtverenigingen dat wij bereid waren om ons complex met hen te delen zodat hun leden toch nog activiteiten konden ontplooien.” (Voetbalvereniging)

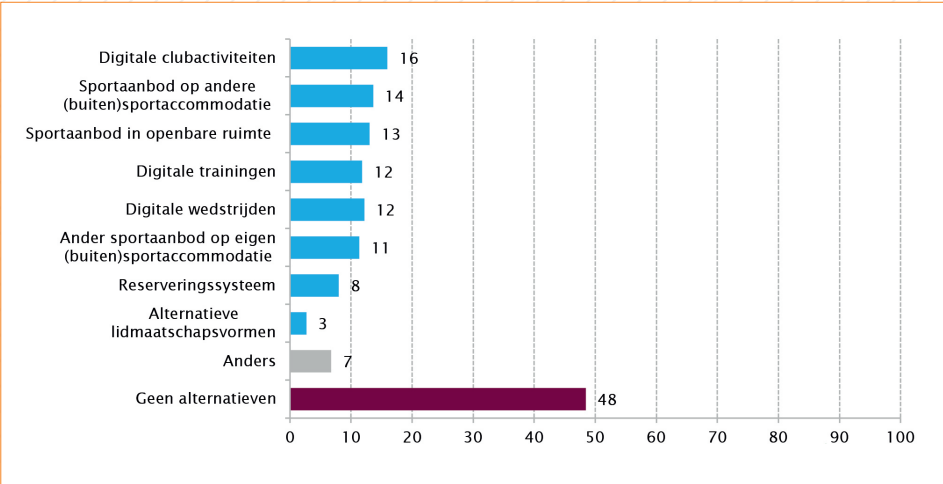

Voor de meeste sportverenigingen die wat organiseerden voor niet-leden was dit minder succesvol: er was weinig tot geen belangstelling voor de aangeboden activiteiten, mensen konden vanwege de coronamaatregelen niet ‘echt’ kennis maken met de sport, de organisatie van activiteiten voor niet-leden kostte veel extra tijd van vrijwilligers en mensen werden uiteindelijk niet lid:

“De kinderen waren enthousiast. Echter doen ze nu mee omdat hun eigen sport stilligt. Zodra we de mat weer op gingen waren ze weer weg.” (Judovereniging)

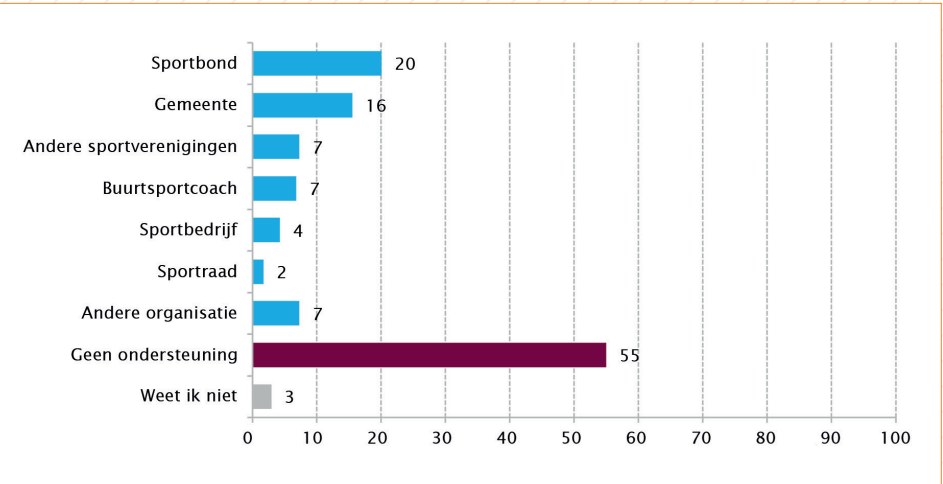
Toch wil iets meer dan de helft van de sportverenigingen die iets voor niet-leden tijdens de coronacrisis heeft ondernomen, dit continueren. Sommige activiteiten deden ze al voor de coronacrisis, zoals het aanbieden van proeflessen en clinics. Het openstellen van de accommodatie voor andere sportverenigingen of vrij sporten zijn voorbeelden van initiatieven die tijdens de coronacrisis zijn ontstaan en die men graag in de toekomst voortzet.

Vaak was de opkomst voor alternatieve activiteiten laag, omdat mensen bang waren voor besmetting met het coronavirus

FIGUUR 1. ANDER SPORTAANBOD, ANDERE ACTIVITEITEN OF ANDERE LIDMAATSCHAPSVORMEN VOOR LEDEN GEORGANISEERD/INGEVOERD DOOR SPORTVERENIGINGEN TIJDENS DE CORONACRISIS (IN PROCENTEN, MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK, N=1619)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen, april 2021.

FIGUUR 2. ORGANISATIES WAARVAN SPORTVERENIGINGEN ONDERSTEUNING HEBBEN GEHAD TIJDENS DE CORONACRISIS BIJ HET ORGANISEREN VAN (ANDER) AANBOD VOOR LEDEN EN/OF NIET-LEDEN (IN PROCENTEN, MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK, N=1008)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen, april 2021.

Iets minder dan de helft sportverenigingen kreeg ondersteuning
De sportverenigingen die (ander) aanbod voor leden en/of niet-leden hebben georganiseerd tijdens de coronacrisis is gevraagd of zij hierbij ondersteuning hebben gekregen. Voor iets minder dan de helft was dit het geval. Hierbij kregen zij het vaakst steun vanuit de sportbond of gemeente. Iets meer dan de helft heeft geen ondersteuning gehad (zie figuur 2).

Kansen en uitdagingen
Nu de coronamaatregelen voor de sport zijn opgeheven, zijn er zowel kansen als

uitdagingen. Kansen liggen er voor sportverenigingen om (nieuwe) leden (weer) aan zich te binden en daarbij succesvolle initiatieven die tijdens de coronacrisis zijn ontstaan te continueren. Nieuwe samenwerkingen met gemeenten, andere sportverenigingen en buurtsportcoaches kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan het werven van nieuwe leden, het gezamenlijk organiseren van activiteiten en het delen van kennis. De grootste uitdaging is misschien wel om mensen (weer) naar de sportvereniging te krijgen. Mensen zijn immers een tijd minder actief geweest, waardoor hun belastbaarheid is afgenomen. Daarnaast zullen er mensen zijn die uit angst

Ongeveer een derde van de sportverenigingen is van plan om het alternatieve aanbod na de coronacrisis voort te zetten.

voor besmetting de stap naar de sportvereniging nog niet zullen maken. Het is belangrijk dat sportverenigingen mensen helpen om het sporten en bewegen weer op een veilige en verantwoorde manier op te bouwen. Op deze manier kan het toegenomen probleem van fysieke inactiviteit in de bevolking worden vermindert en kunnen gezondheidsproblemen op de lange termijn worden voorkomen. Dit is overigens geen taak van sportverenigingen alleen. Andere partijen, zoals gemeenten, sportbonden en buurtsportcoaches, zouden sportverenigingen hierin (meer) kunnen ondersteunen, waardoor zij (in)direct bijdragen aan het stimuleren van actieve en gezonde inwoners. ●

Verantwoording
Het Mulier Instituut doet samen met de Radboud Universiteit onderzoek naar sociale ongelijkheid in sport- en beweegdeelname tijdens COVID-19. Voor dit onderzoek heeft het Mulier Instituut in april 2021 een online vragenlijst uitgezet onder sportverenigingen. (Een link naar) de online vragenlijst is verspreid via het verenigingspanel van het Mulier Instituut en sociale media. Daarnaast hebben gemeenten, sportbonden en provincies de (link naar de) online vragenlijst verspreid binnen hun netwerk. De vragenlijst verspreid door 1.619 sportverenigingen.